

Asia: VN/19961/2023

Suomen yhdenntetyn energia- ja ilmastosuunnitelman (NECP) päivitys

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan taho

Toimiala- tai etujärjestö

Mikäli vastasit "muu taho", voit tarkentaa vastaustasi tässä

-

LAUSUNTO

-

Mikäli vastasit yhtyväsi toisen tahon lausuntoon, täsmennä mistä tahosta on kyse

-

1) Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja nielujen kasvattaminen (NECP luku 2.1.1 ja 3.1.1)

-

Avoin vastaus kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja nielujen kasvattamista koskien

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto koskien asiaa VN/19961/2023 Suomen yhdenntetyn energia- ja ilmastosuunnitelman (NECP) päivitys. Vuoden 2005 jälkeen Suomen kokonaispäästöt ilman maankäyttösektoria ovat vähentyneet keskimäärin 2 prosenttia. Nettopäästöt sen sijaan ovat pysyneet lähes samalla tasolla viimeiset 30 vuotta. Tätä nettopäästöjen pitkän aikavälin kehitystä olisi hyvä analysoida tarkemmin osiossa 1.2. Lisäksi Suomen nettopäästöjen kehitystä olisi hyödyllistä tarkastella keskeisiin verrokkimaihin suhteutettuna.

Luku 2 Kansalliset päämäärät ja tavoitteet

Suunnitelman päämäärät ja tavoitteet on kuvattu EU-sääntelyn asettamien päämäärien mukaisesti. Luvuissa 3 ja 5 LULUCF- ja liikennesektorin kohdalla viitataan myös Suomen kansallisen ilmastolain sisältämiin sektorikohtaisiin päästövähennystavoitteisiin. Maatalouden päästövähennystavoitteita kuvataan osiossa 5.5, mutta ne olisi aiheellista sisällyttää myös lukuun 2. Suunnitelman päivityksessä pääosin tunnistetaan, että nykyiset toimet eivät riitä kansallisten ja EU:n asettamien ilmastotavoitteiden täyttämiseen. Mittaus- ja laskentamenetelmien kehittyessä tavoitteita tulisi voida täsmentää riittävällä joustavuudella. Esimerkiksi mahdollisuus tulevaisuudessa tarkentaa kasvihuonekaasutaseiden laskentaa uusilla satelliittipohjaisilla menetelmillä tulisi huomioida Suomen yhdenmätyn energia- ja ilmastosuunnitelman (NECP) päivityksessä.

Luku 3 Poliitiikkatoimet

Suomen yhdenmätyn energia- ja ilmastosuunnitelman päivityksessä esitetyn, tähän mennessä päätettyihin politiikkatoimiin perustuvan With Existing Measures (WEM) -skenaarion perusteella Suomi ei saavuta EU:n vuoteen 2030 ulottuvia taakanjakosektoria tai maankäyttö, maankäytön muutokset ja metsätalous -sektoria (LULUCF) koskevia ilmastovelvoitteita. Tärkeimmät taakanjakosektorin päästölähteet ovat tieliikenne ja maatalous. Suomi on sitoutunut vähentämään kotimaan liikenteen päästöjä vähintään 50 prosentilla 2030 mennessä. Vuoden 2045 tavoitteena on nollapäästöinen liikenne. Ilman ennalta-arvaamattomia eksogeenisiä muutoksia päästövähennysurassa, näitä tavoitteita ei saavuteta käytössä olevin tai jo päätetyin toimin. Nykyisin toimin Suomi ei ole saavuttamassa ilmastotavoitteitaan myöskään LULUCF-sektorilla.

CCS-teknologian mahdollisuuksiin osana kustannustehokasta ilmastopolitiikkaa tulisi suhtautua realistisesti. Toistaiseksi hiilidioksidin talteenotto ja varastointi on suhteellisen kallista verrattuna moneen muuhun ilmastotoimeen, joita on pääasiassa poliittisista syistä jätetty toteuttamatta. Erityisen hyvin Pohjoismaille sopiva ja toistaiseksi kustannuksiltaan muita talteenottoratkaisuja kohtuullisempi ratkaisu on hiilidioksidin talteenotto ja varastointi bioenergian tuotannossa (Bio-CCS). Sen mahdollisuudet ovat kuitenkin sidoksissa metsäteollisuuden tarpeisiin ja rajallisen olemassa olevan biomassan hyödyntämiseen. Suomen kannattaa varautua hyvissä ajoin mahdolliseen CCS-teknologian kustannusten laskuun, mutta ilmastotavoitteiden saavuttamista ei voi jättää vaikeasti ennustettavan teknologisen kehityksen varaan.

Liikenne

On hyvä, että liikenteen sähköistymisen merkitys taakanjakosektorin päästövähennyksissä tunnistetaan Suomen yhdenmätyn energia- ja ilmastosuunnitelman (NECP) päivityksessä. Päivityksessä viitataan päästövähennystoimena vaihtoehtoisten käyttövoimien infrastruktuurin tukemiseen, josta ollaan laatimassa suunnitelma, joka antaa ajankohtaisen kuvan jakeluinfran tilanteesta sekä tarvittavista ja toteuttamiskelpoisista toimenpiteistä markkinan kehittämiseksi. Latausinfrastruktuurin ja latausmarkkinan kehityksen tukeminen on hyvä ja tärkeä tavoite. Suomi on pitkien kuljetusmatkojen maa. Suomalaisten yritysten muihin maihin suhteutetut

kuljetuskustannukset eivät saa nousta kohtuuttomasti liikenteen päästövähennyksiin pyrittäessä. Raskaan liikenteen osalta käyttövoimasiirtymä on vasta alkamassa, ja ammattiliikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien tankkaus- ja latausinfrastruktuuria tulisi kehittää liikenteen päästövähennysten vauhdittamiseksi.

NECP:n päivityksessä viitataan VTT:n 2020 esittämään arvioon, jonka mukaan julkisen latausinfrastruktuurin tuet voivat vähentää päästöjä noin 0.01–0.02 Mt hiilidioksidiekvivalenttia vuonna 2030. Tuoreessa Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen VATT:n ja Suomen ympäristökeskuksen tutkimushankkeessa asuinkiinteistöjen latausinfrastruuctuella havaittiin olevan henkilöautoliikenteen päästöjä vähentävä vaikutus ja päästövähennyksen hinnan suuruusluokka on sadoissa euroissa CO₂ekv-tonnia kohti (Ferreira, Laukkanen ym. 2024).

VATT:n tulosten perusteella liikenteen sähköistymistä voitaisiin edistää muiden keinojen lisäksi panostamalla hyvään julkiseen teholatausverkostoon myös vähemmän liikennöidyillä alueilla: ”Mikäli liikennemäärät näillä reiteillä eivät ole riittävän suuria luomaan kannustimia investoida teho- ja suurteholatausasemiin, tällaisille alueille kohdennettuja julkisen latausinfrastruktuurin tukia voi pitää jatkossakin perusteltuina.” (Ferreira, Laukkanen ym. 2024).

Myös liikennejärjestelmän energiatehokkuuden parantaminen on tärkeä tavoite. Konkreettisina toimina suunnitelman NECP:n päivityksessä mainitaan ETS2:n lisäksi investointiohjelmat kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen, valtionavustukset joukkoliikenteelle sekä osallistuminen kaupunkialueiden liikenteen ja maankäytön koordinointiin sekä liikennejärjestelmien kehittämiseen MAL-sopimusten (maankäyttö, asuminen ja liikenne) kautta. Tavoitteena on myös suurempia kokoja ja painoja hyödyntämällä tehostaa tavaraliikennettä. Ohjelmien ja investointipanosten rahamäärien kuvaaminen suunnitelman päivityksessä antaisi mahdollisuuden arvioida panosten vaikuttavuutta suhteessa tavoitteisiin.

Mainitut toimet ovat oikeansuuntaisia, mutta riittämättömiä liikenteen päästövähennystavoitteen saavuttamiseksi. Investointiohjelmien taso on matala ja toteutuminen epävarmaa. Valtion avustukset kunnille kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen ovat olleet vuositasolla 3–4 miljoonaa euroa, mikä on käytännössä ilmastotavoitteiden kannalta riittämätön taso eikä varmista tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavaa kulkumuotosiirtymää. Yhteenlaskettuna valtion avustusten taso vastaa yhden keskisuuren kaupungin vuosittaista panosta jalankulun ja pyöräliikenteen järjestelyihin (Selvitys pyöräliikenteen infrakustannusten seurannasta: <https://www.poljin.fi/sites/default/files/2023-02/Selvitys%20py%C3%B6r%C3%A4liikenteen%20infrakustannusten%20seurannasta.pdf>).

VATT:n LATAAVA-hankkeen tutkimustuloksia tiivistävän policy brief 2024:10:n mukaan ”henkilöautokannan kiihtyvästä sähköistymisestä huolimatta sähköistyminen ei yksin riitä kansallisten ja EU-tason ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Etenkin kaupunkialueilla on tarpeen pyrkiä kasvattamaan joukkoliikenteen sekä kävelyn ja pyöräilyn osuutta kulkumuodoista.” (Ferreira, Laukkanen ym. 2024).

Muun muassa NECP:n päivityksen sivulla 68 mainitaan mahdolliset jakeluvuorituksen muutokset. Niiden yhteydessä olisi hyvä kuvata lausuntokierroksella olevan lakiluonnoksen mukaiset suunnitelmat loiventaa vuosien 2025–2027 jakeluvuoritusasteiden korotuksia nykyisestä laista. Lakiluonnoksen mukaan jakeluvuoritusaste olisi ensi vuonna 16,5 prosenttia, 19,5 prosenttia vuonna 2026 ja 22,5 prosenttia vuonna 2027 (luonnos hallituksen esitykseksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain muuttamisesta (jakeluvuoritusaste), lausuntopyynnön diaarinumero VN/11908/2023). Lakiluonnoksessa esitetään myös muita muutoksia, kuten jakeluvuorituksen joustomekanismi, jonka puitteissa jakelija voisi täyttää jakeluvuoritusta rahoittamalla Suomessa toteutettavia muita vaihtoehtoisia päästövähennystoimia, sekä yleisesti saatavilla olevien latauspisteiden kautta toimitetun uusiutuvan liikennesähkön lisääminen osaksi jakeluvuorituksen keinovalikoimaa. Päivityksessä voisi olla aiheellista kuvata lakiluonnos kokonaisuudessaan.

Kokonaisuutena taakanjakosektorin päästöt ovat vähentyneet 22 prosenttia välillä 2005–2022. Samalla jaksolla maatalouden päästöt eivät ole vähentyneet merkittävästi. Luonnonvarakeskuksen mukaan keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelman mukaiset toimet eivät riitä vuonna 2021 asetettuun 2035 taakanjako- ja maankäyttösektorien yhteenlaskettujen päästöjen vähentämistavoitteeseen.

LULUCF ja maatalous

Käytössä olevilla ja jo päätetyillä toimilla Suomi ei ole saavuttamassa ilmastotavoitteitaan maankäyttö, maankäytön muutokset ja metsätalous -sektorilla (LULUCF). Euroopan komissio on suosittanut, että Suomi sisällyttäisi NECP:n päivitykseen LULUCF-sektorin lisätoimia ja esittäisi konkreettisen polun ja toimet kansallisen LULUCF-tavoitteensa saavuttamiseksi. Komission toivomaa konkreettista polkua tai riittäviä toimenpiteitä tavoitteen saavuttamiseksi ei ole suunnitelman päivityksen nykyisessä luonnoksessa kuvattu. Uusi WAM-skenaario (With Additional Measures), johon sisällytetään lisätoimia Komission suosituksen mukaisesti, pyritään sen sijaan esittelemään NECP:n seuraavassa raportointivaiheessa vuonna 2025.

Turvemaapeltojen ilmastotoimille tulisi luoda lisää kannustimia. Peltomaan ala ja erityisesti turvepeltojen ala on tärkein yksittäinen maatalouden päästöihin vaikuttava tekijä. Suomen pelloista on turvepeltoja noin kymmenen prosenttia, mutta niiden osuus viljelysmaiden kaikista kasvihuonepäästöistä on yli 80 prosenttia. Turvepellot tuottavat noin 60 prosenttia koko maatalouden ilmastopäästöistä. Turvemaapeltojen päästöjä voidaan vähentää huoltovarmuutta vaarantamatta, koska osa päästöistä tuottavista turvemaapelloista ei ole enää viljelykäytössä eikä maataloustukien piirissä.

Ruoantuotannon ulkopuolella olevien turvemaapeltojen vettäminen olisi erittäin toimiva ja kustannustehokas päästövähennystoimi. Luonnonvarakeskus Luken arvion mukaan esimerkiksi 6000 peltohehtaarin vettämisellä voisi vähentää maatalouden ilmastopäästöjä enimmillään prosentilla,

mikä olisi samaa luokkaa aiempien toimien yhteenlaskettujen päästövähennysten kanssa. 6000 peltohehtaarin vettäminen maksaisi noin 30 miljoonaa euroa kolmelle vuodelle jaettuna. Aiempiin toimiin, kuten lietteen sijoituksen, ravinteiden kierrätyksen, ympäristönurmien perustamisen ja kerääjäkasvien kylvämisen tukiin, on investoitu noin 80 miljoonaa euroa vuodessa.

Myös esimerkiksi ruokavalion muutokset mahdollistaisivat kustannustehokkaasti merkittävät päästövähennykset. Ruokavalioiden siirtymä mahdollistaisi ruoan tuottamisen huomattavasti nykyistä pienemmällä pinta-alalla (Niskanen & Valtiala 2022). Suorien päästövähennysten lisäksi muutos mahdollistaisi heikkotuottoisimpien peltojen siirtämisen tehokkaampaan käyttöön: ruokavalion muutosten myötä merkittävä osa ilmastoa lämmittävistä ja vesistöjä rehevöittävästä rehupelloista voitaisiin muuttaa esimerkiksi hiiltä ilmakehästä poistaviksi metsiksi. Samalla vapautuisi lisää mahdollisuuksia fossiilisia korvaaville ja Suomen taloutta vahvistaville puupohjaisille ratkaisuille.

Kestävämmän ja terveellisemmän ruokavalion edistämiseksi tulisi luoda ja julkaista parhaaseen saatavilla olevaan tutkittuun tietoon perustuva suunnitelma. Maa- ja metsätalousministeriön johdolla valmisteltiin kansallista ilmastoruokaohjelmaa, mutta ohjelmaa ei julkaistu. Ilmastovuosikertomuksen mukaan maa- ja metsätalousministeriön johdolla on tarkoitus laatia EU:n kestävät ruokajärjestelmät -puitelainsäädännön mukaista taloudellisesti, ekologisesti ja sosiaalisesti kestävä maatalouden ja koko ruokajärjestelmän tavoite- ja toimenpideohjelmaa vuoteen 2040. Ohjelman tulee perustua parhaaseen saatavilla olevaan tutkittuun tietoon ja sen laatiminen tulisi aloittaa viipymättä.

Suomi pyrkii aktiivisesti kasvattamaan biopohjaisten ratkaisujen merkitystä sekä Euroopan unionin kautta että kansallisesti. Öljypohjaisia materiaaleja korvaavien puupohjaisten materiaalien käyttö voi oikein toteutettuna vähentää kasvihuonekaasupäästöjä, ehkäistä lajikatoa ja nostaa samalla suomalaisen teollisuuden jalostusarvoa. Puupohjaiset hiilikuidut vähentäisivät esimerkiksi tarvetta luonnolle vahingolliselle merenalaiselle kaivostoiminnalle. Puun käyttö on kuitenkin vahvasti sidoksissa metsäteollisuuden ja maatalouden tarpeisiin, muuhun maankäyttöön sekä biodiversiteettitavoitteisiin. Rajallisen olemassa olevan biomassan hyödyntäminen uusissa sovelluksissa edellyttää joko nykyisen käytön vähentämistä tai muussa tehottomammassa käytössä oleva maan metsittämistä.

Maankäyttösektorin nettonielun vahvistamiseksi tarvittaisiin myös korvauksia hiilidioksidin sitojille. Luonnonvarakeskuksen mukaan maankäyttösektorilla on yli 10 miljoonan hiilidioksiditonniin suuruiset päästövähennysmahdollisuudet, joista vaikutuksiltaan merkittävimmät on listattu tutkimuksessa ”Maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteet: Arvio päästövähennysmahdollisuuksista” (Lehtonen ym. 2021). Tutkimus sisältää myös laadulliset arviot ilmastotoimenpiteiden vaikutuksista muihin ekosysteemipalveluihin, vesistökuormitukseen ja luonnon monimuotoisuuteen. Lisäksi hiilen sitominen viljelymaiden maaperään parantaa viljelyvarmuutta ja tukee siten maatalouden ilmastomuutokseen sopeutumista. Toimet, joilla ylläpidetään tai lisätään maanieluja ja -varastoja ja vähennetään maaperän alttiutta ilmastomuutoksen seurauksille, tulisi sisällyttää NECP:n päivitykseen.

Jokaisen sektorin on osallistuttava omalta osaltaan ilmastonmuutoksen hidastamiseen. Tarvittaessa kansallisia toimia kannattaa silti kohdentaa aloille, joissa ne ovat kustannustehokkaimpia ja vaikuttavimpia. Ilmastotoimien tehokasta kohdentumista voidaan edistää esimerkiksi kehittämällä hiilimarkkinoita ja selvittämällä sektoreiden välisten kompensatiojärjestelmien mahdollisuutta ja toimivuutta. Hallituksen on linjattava tarvittavista toimista kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi sekä maankäyttösektorin nettonielun vahvistamiseksi. Muutoin parhaaseen saatavilla olevaan tutkittuun tietoon pohjautuvia tavoitteita ei voida saavuttaa.

Viitteet

Ferreira, E., Laukkanen, M., Palanne, K., Räihä, J., Sahari, A., Sumu, S., Suomalainen, E. & Vesanen, S. 2024. Latausinfratukien vaikuttavuuden arviointi. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2024:14. Saatavilla: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-364-7>

Lehtonen, ym. 2021. Maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteet: Arvio päästövähennysmahdollisuuksista. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 7/2021. Luonnonvarakeskus. Helsinki. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-152-3>

Niskanen, O., Valtiala, J., Wejberg, H., Torvinen, M. & Karhula T. 2022. Kiinteistörakennetta kehittämällä kestävyyttä viljelyyn: KIVAPELTO-hankkeen loppuraportti. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 93/2022. Luonnonvarakeskus. Helsinki.

2) Uusiutuvan energian edistäminen (NECP luku 2.1.2 ja 3.1.2)

-

Avoim vastaus uusiutuvan energian edistämistä koskien

Ilmastotavoitteisiin pääsemiseksi fossiilisten polttoaineiden käyttö tulee vähenemään merkittävästi. Tämä luo laajasti mahdollisuuksia teollisuudelle ja yrittäjävetoisille hankkeille puhtaiden teknologioiden, uusiutuvien raaka-aineiden hyödyntämisessä ja polttoaineiden käyttöönotossa. Markkinaehtoisilla ratkaisuilla saavutetaan kustannustehokkaita päästö-vähennyksiä ja edistetään kiertotalouteen siirtymistä.

Yksi puhdasta energiaa hyödyntävien teollisten investointien kulmakivistä on hyvin toimiva, ennustettava ja hallittava monipuolinen energiajärjestelmä. Teollisuudelle tulee olla tarjolla riittävästi puhdasta, edullista ja toimitusvarmaa energiaa. Kokonaiskestävässä siirtymässä ilmastotavoitteiden lisäksi oikeaan suuntaan liikutaan myös ekologisissa, sosiaalisissa ja taloudellisissa tavoitteissa. Uusiutuvan energian edistämisessä tulee siis huomioida ilmaston,

sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja talouden lisäksi myös luontopääoma ja Suomelle kriittisen tärkeät ekosysteemipalvelut. Maankäytön hinnoittelulla tai lainsäädännöllä tulisi varmistaa, että uusiutuvan energian hankkeissa priorisoidaan keinotekoisia ja rakennettuja pintoja.

Ympäristöhaitoilla on vakavia negatiivisia vaikutuksia luonnon monimuotoisuuden lisäksi myös yhteiskuntaan ja Suomen luonnosta riippuvaisiin elinkeinoihin. Fossiilisten polttoaineiden laajamittainen korvaaminen bioenergialla on esimerkki ilmastotoimesta, joka huolimattomasti toteutettuna voi kiihdyttää biodiversiteettikatoa. Samalla tiettyjen ilmastotoimien aiheuttama hiilinielujen kutistuminen voi heikentää ilmastopolitiikan kokonaisuuden vaikuttavuutta. Toinen esimerkki on lisääntyvä kriittisten raaka-aineiden louhinta yhteiskunnan toimintojen sähköistämisen seurauksena. Uusiutuvan energian edistäminen tulisi toteutua osana kokonaiskestävää siirtymää, jossa päätösten vaikutuksia arvioidaan kokonaisuus huomioiden.

3) Energiatehokkuuden edistäminen (NECP luku 2.2 ja 3.2)

-

Avoin vastaus energiatehokkuuden edistämistä koskien

Hallitukselta odotetaan vielä päätöksiä energiatehokkuutta edistävästä toimista energiatehokkuustoimiin kohdistuvien leikkausten vastapainoksi.

4) Energiaturvallisuus (NECP luku 2.3 ja 3.3)

Yhdyn tämän osa-alueen linjauksiin

Avoin vastaus energiaturvallisuutta koskien

-

5) Energian sisämarkkinat (NECP luku 2.4 ja 3.4)

Yhdyn tämän osa-alueen linjauksiin

Avoin vastaus energian sisämarkkinoita koskien

-

6) Tutkimus, innovointi ja kilpailukyky (NECP luku 2.5 ja 3.5)

En ota kantaa tähän osa-alueeseen

Avoin vastaus tutkimusta, innovointia ja kilpailukykyä koskien

-

Avoin vastaus muita kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelman osia koskien. Mikäli mahdollista, kerro vastauksessasi mitä suunnitelman lukua vastauksesi koskee

Lausunnon tiivistelmä

Suomen Yrittäjät kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto koskien asiaa VN/19961/2023 Suomen yhdennetyn energia- ja ilmastosuunnitelman (NECP) päivitys. EU:n hallintomalliasetuksen mukaan jäsenvaltioiden tulee toimittaa NECP-suunnitelmiansa päivitykset komissiolle kesäkuun loppuun 2024 mennessä. Kansallisen yhdennetyn energia- ja ilmastosuunnitelman päivityksessä hahmotellaan, kuinka Suomi aikoo saavuttaa EU:n energia- ja ilmastotavoitteet vuodelle 2030. Suunnitelman päivityksessä tunnistetaan, että nykyiset toimet eivät monilta osin riitä kansallisten ja EU:n asettamien ilmastotavoitteiden täyttämiseen.

Taakanjakosektorin päästövähennystavoitteiden saavuttamiseksi liikenteen sähköistymistä, latausinfrastruktuuria ja latausmarkkinan kehitystä tulisi tukea. Nykyiset investoinnit esimerkiksi kaupunkialueiden kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edistämiseen ovat riittämättömiä. Jakeluvelvoitteen suunnittelut muutokset kaipaavat tarkempaa kuvausta osana suunnitelman päivitystä.

Maankäyttösektorin nettonielun vahvistamiseksi tarvittaisiin korvauksia hiilidioksidin sitomisesta. Toimet, joilla ylläpidetään tai lisätään maanieluja ja -varastoja ja vähennetään maaperän alttiutta ilmastomuutoksen seurauksille, tulisi sisällyttää NECP:n päivitykseen. Peltomaan ala ja erityisesti turvepeltojen ala on tärkein yksittäinen maatalouden päästöihin vaikuttava tekijä. Ruoantuotannon ulkopuolisten turvemaapeltojen vettäminen on kustannustehokas toimi. Ruokavaliomuutokset mahdollistaisivat peltopinta-alan tehokkaamman käytön, ja kestävämmän sekä terveellisemmän ruokavalion edistämisen pohjaksi tulisi laatia tutkimuspohjainen suunnitelma. Puupohjaisten ratkaisujen lisääminen edellyttää biomassan käytön priorisointia.

Lyhyestä lausuntoajasta ja NECP:n päivityksessä käytetyistä vielä julkaisemattomien raporttien laskelmista johtuen kaikkia Suomen suunnitelman päivityksen kohtia ei ole mahdollista luotettavasti tarkastella ja kommentoida. Suomen on sitouduttava tavoitteiden kannalta riittäviin tutkimustietoon perustuviin, kustannustehokkaisiin toimiin päästöjen vähentämiseksi ja nielujen vahvistamiseksi

Yleistä

Ilmastomuutos, luonnonvarojen ylikulutus ja luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen ovat vakava uhka luonnon lisäksi myös ihmisten hyvinvoinnille ja yrityksille. Yhteiskunnan tulee kiinnittää laajasti huomiota näiden asioiden ratkaisemiseen. Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä, että Suomen ilmastopolitiikka on kunnianhimoista, ja samalla reilua ja tasapainoista. Kustannustehokkaat ja oikeudenmukaiset ilmastotoimet edellyttävät riittävää ja ajantasaista tutkittua tietoa.

Ilmastomuutoksen hillitseminen ja kiertotalouden edistäminen vaikuttavat laajasti myös yrittäjiin. Markkinoiden muutos riippuu paljon poliittisista päätöksistä, mutta myös teknologian kehittymisestä sekä muutoksista kuluttajien ja yritysten käyttäytymisessä. Talouden rakenteita tulee muokata niin, että fossiilittomista polttoaineista päästään eroon ja kiertotaloutta edistetään määrätietoisesti.

Vero- ja tukipolitiikkaa tulee muokata tukemaan yhä voimakkaammin siirtymää kohti hiilineutraalia kiertotaloutta. Verotuksen painopistettä tulisi siirtää voimakkaasti työn ja yrittäjyyden verotuksesta kohti haittojen, kuten päästöjen, verotusta.

Pienet ja keskisuuret yritykset ovat avainasemassa ilmastotavoitteiden saavuttamisessa, sillä ne muodostavat suuren osan Suomen taloudesta ja työllisyydestä. Pk-yritykset tulee huomioida myös kansallisen ilmastopolitiikan laajentamisen sekä kehittämisen valmisteluissa ja täytäntöönpanossa. Yrittäjät tarvitsevat riittävästi tietoa, neuvontaa ja tukea uusien sääntöjen ja velvoitteiden noudattamiseksi sekä päästöjen vähentämiseksi.

Vuoden 2005 jälkeen Suomen kokonaispäästöt ilman maankäyttösektoria ovat vähentyneet keskimäärin 2 prosenttia. Nettopäästöt sen sijaan ovat pysyneet lähes samalla tasolla viimeiset 30 vuotta. Tätä nettopäästöjen pitkän aikavälin kehitystä olisi hyvä analysoida tarkemmin osiossa 1.2. Lisäksi Suomen nettopäästöjen kehitystä olisi hyödyllistä tarkastella keskeisiin verrokkimaihin suhteutettuna. Lyhyestä lausuntoajasta ja tietyistä yhdennetyn energia- ja ilmastosuunnitelman päivityksessä käytetyistä vielä julkaisemattomien raporttien laskelmiin pohjautuvista skenaarioista johtuen kaikkia Suomen suunnitelman päivityksen kohtia ei ole mahdollista kommentoida. Lausuntoaikaa oli poikkeuksellisesti vain noin kolme viikkoa eikä luonnoksesta ei käy kaikilta osin ilmi, mitä politiikkatoimenpiteitä WEM-skenaarioon on sisällytetty.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Roope Ohlsbom

ekonomisti

Viitteet

Ferreira, E., Laukkanen, M., Palanne, K., Räihä, J., Sahari, A., Sumu, S., Suomalainen, E. & Vesanen, S. 2024. Latausinfokratukien vaikuttavuuden arviointi. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2024:14. Saatavilla: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-364-7>

Lehtonen, ym. 2021. Maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteet: Arvio päästövähennysmahdollisuuksista. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 7/2021. Luonnonvarakeskus. Helsinki. Saatavilla: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-152-3>

Niskanen, O., Valtiala, J., Wejberg, H., Torvinen, M. & Karhula T. 2022. Kiinteistörakennetta kehittämällä kestävyyttä viljelyyn: KIVAPELTO-hankkeen loppuraportti. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 93/2022. Luonnonvarakeskus. Helsinki.

Ohlsbom Roope
Suomen Yrittäjät